

De Heraut

door de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het auteursrecht.

Zondag 29 Augustus 1920. N°. 2223.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden /1.50 bij vooruitbetaling voor het buitenland en Ned.-Indië per jaar /7.20 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers /—.15.
Advertentie: van 1 tot 5 regels /1.50, met inbegrip van bewijsnummer, voor elk regel meer /—.25. Aanvragen en vermelding van Heftedagen /—.12 per regel.

„Eet wat ik u geef.”

Doch gij, menschenkind, hoor hetgeen dat ik tot u spreek; wees gij niet wederspannig, gelijk dat wederspannige huis; open uwen mond, en eet wat ik u geef.
Ezechiël II : 8.

In onze Westersche landen zijn wij niet aan zoo forsche beelddespraak gewend, als waaraan men zich in het Oosterland placht over te geven. Ook in dit sterk sprekende woord tot Ezechiël: „Eet wat ik u geef!” komt dit weer zoo in het ooglopend uit. Er is geen oogenblik twijfel, of dit snijdende woord, dat Ezechiël opving, was overdachtelijk bedoeld en vormde een Oostersche beelddespraak. Er was geen sprake van, dat Ezechiël aan honger leed, en nu door Goddelijke genade met voedzame spijze verzadigd werd. Er werd hier noch gegeten noch gedronken, en uit wat onmiddellijk volgt, blijkt op alleduidlijkste wijze, dat er van 't wezenlijk nemen van spijze geen oogenblik sprake was. Terstond toch op het gebruik van deze forsche beelddespraak volgt de klare uitlegging, en uit die rechtstreeksche verklaring blijkt op 't alleduidlijkste, dat noch voor Ezechiël zelf, noch voor de schare, die hij leiden moest, van het aanzitten aan een disch of van het genieten van de morgenspijze sprake was. Het blijkt zoo overduidelijk uit wat in vs. 9 en 10 terstond volgt. Hier toch spreekt Ezechiël 't zelf uit, dat er van geen wezenlijk boek of heusch geschrift ook maar even sprake was. „Er was, zoo betuigt Ezechiël, een hand tot mij uitgestoken, en ziet, in die hand was de rolle eens boeks”. En toen de Heere die rol ontvouwde, en voor Ezechiël uitspreide, bespreekt Ezechiël dat die rol des boeks aan beide zijden geheel beschreven was. „Zij was beschreven, zoo zegt hij in vs. 10: voor en achter”, en zelfs geeft de Heere den inhoud aan van wat in deze boekrol beschreven stond. Hij betuigt toch: „Daarin waren geschreven klaagliederen en zuchtingen en wee.”

Toch is daarom heel dit spreken van *eten* allerminst een overtoollig bijvoegsel. Veelal is het juist in deze zonderlinge uitdrukking, dat 't woord uitkomt, waardoor Ezechiël op het diepst moet worden aangegrepen. Het was niet Ezechiël van wien hier het initiatief in bede of lofzang tot den Heere uitging, maar geheel omgekeerd was het van Jehovah, dat het aangrijpende woord Ezechiël overviel om hem 's Heeren openbaring recht diep te doen opvatten. Wordt in het gezin des morgens de tafel gedekt en de morgenspijze gereed gezet, dan spreekt hierin de zorg van den huisvader, die dank zij zijn arbeid de spijze kon inslaan, en de zorg van de moeder, die zorg kon dragen, dat in het morgenuur de spijze voor geheel het gezin gereed stond. Die spijze geniet het gezin dan, zonder er zich op dit oogenblik eenigerekenenschap van te geven, hoe ze verkregen en bereid is. Die spijze in het gezin is en in de morgenure en in de avondure een uiting der ouderlijke zorg. Het zijn de ouders, die voor die spijze de kosten beschikbaar stellen, die ze gereed maken en toebereiden, en ze, als de ure van aanzitten gekomen is, onder de kinderen en dienstboden uitdeelen. Kort gezegd is het dan de vaderlijke en moederlijke zorg, waardoor in aller behoefte voorzien wordt. Zelfen dragen de kinderen en andere huisgenooten er veelal niets toe bij. Zij volgen eenvoudig de huiselijke gewoonte. Zij zitten op het gegeven uur aan. Ze sluiten de oogen en bidden mede. En voorts genieten ze vrijelijk wat hun door de moederlijke zorg werd toebeïd. Dit verstond een ieder bij het lezen van dit zeggen: „Eet wat ik u geef”. Want zoo immers is 't ook in de huiselijke saamleving. Als de ure van den maaltijd gekomen is, staat 't alles gereed. Het is de huisvrouw die het uitdacht. En de huisgenooten doen dan niet anders, dan wat hun wordt voorgezet, genieten.

En juist dit past de Heere nu op het verkeer met zijn volk Israel toe. Alle zorg voor dat volk Israel had Hij in zeer bijzondere wijze, als we zoo zeggen mogen, geheel voor eigen rekening genomen. Het volk zelf verkeerde lijdelijk onder de zorg die Jehovah ten goede aan zijn volk besteedde. Zoo kwam het er feitelijk op neer, dat de Heere in zijn omgang met zijn volk niet anders

deed dan hun toeroepen: „Eet wat ik u geef!” Van Mij als uw God komt 't u alles toe. Gij zelf verkeert daaronder geheel lijdelijk. Ik, uw trouwe Vader in de hemelen, beschik 't alles voor u, opdat uw geheele existentie in mijn Koninkrijk als ingelijfd zij. Gij zijt 't niet die het innerlijk wezen van uw nood verstaat en de voorziening in dien nood u weet toe te brengen. Ik uw God ben 't die, als uw trouwe Vader, uwe noodden doorlukt, uwe behoeften ken, en de keurmiddelen bezit om ze te vervullen. En gaat 't zoo met uw dagelijksch voedsel toe, niet anders is het met de beschikking over geheel uw leven. Niet gij zelf kent uw noodden, en veel min kunt ge er ook maar aan denken, om zelf in alle nooddruft te voorzien. Gelijk het kind onder de moederlijke zorg voor het huisgezin vrij van nood en kommer verkeerden mag, zoo schenk ik ook u een rustig bestaan onder mijn hoede. Ik zorg voor u. Reeds vooruit heeft mijn zorgende trouw 't alles voor u toebereid en gereed gesteld. En als dan uw nood en behoefte spreken gaat, dan hebt ge 't slechts voor 't nemen, wat uw Vader in de hemelen voor u toebereid heeft, en die trouwe Vaderzorg maakt u zorgeloos gelukkig.

Het is niet onze eigen verzinning waarop we dan drijven, noch ons eigen uitdelsel waarop we dan afgaan. Natuurlijk is zulke eigen danken er ook bij, en zondereinde is de zorg, die hiernaar over ons komt. Maar in dat zelf zorgen gaat ons bestaan en gaat onze toekomst niet op. Invoeren en behouden d. z. vrucht van eigen besparring, is er ook een kant aan ons leven, waarover de beschikking geheel van Gods bestel afhangt, en dank zij zijn trouwe zorg, doorwerkt, en juist van dat laatste is hier eeniglijk sprake. Er is aan leders leven en geheele existentie ook een verborgen kant, waar hij zelf niets aan toe of af kan brengen, en die geheel door 't Goddelijk initiatief over hem beschikt wordt. Zulke zijn dan beschikkingen waar hij naderhand wel inleefte en ingroeit, en waarvan dan eerst de volle rijkdom voor hem schitteren gaat. Doch hiermede begint 't toch niet. Het begin hangt dan geheel en uitsluitend af van de vaderlijke beschikking, die onze God op geheel verborgen wijze over ons gehengt. En dit is dan 't heerlijke dat uw God u als ware het in zijn hand neemt, den weg ontsluit waarop ge u van nu af bewegen zult, en alsoo de God zal blijken, aan wien ge al uw nieuw geboren levensgeluk zult hebben dank te weten. Hier spreekt 't verrassende in. Als we zoo zeggen mogen, uw God overvalt er u mee. Hij neemt u op en plaatst u ongezien en ongemerkt op een u eerst vreemd terrein over. En dit nu is het wat de Heere hier inkleedt in 't beeld van de zorgeloze genieting van het kind aan den morgendisch. Nu kan dit gelden van een heerlijk gerecht, maar 't kan ook gelden van een bitter medicijn, dat aan 't kind te drinken wordt gegeven. En zulk een medicijn is 't nu juist, waarop hier in de toespraak tot Ezechiël bedoeld wordt. In het geheimvolle boek toch, dat zich ontsluit ging, zou Ezechiël „klaagliederen vinden en zuchtingen en wee.”

Dr. A. K.

Voor Kinderen.

IN VREEMDE HAVEN.

XIII.

VERANDERING.

Het viel Jurie niet moeilijk te voldoen aan wat de stuurman had bevolen. Vlug en behendig als een kat klom hij in het vat, in enkele minuten was hij boven en nog sneller weer terug. Een luid hoera ging op van enkele matrozen die het gezien hadden, en die tevens Hendrik schenen uit te lachen. Deze zou gaarne weggevoerd zijn, als hij maar gedurfd had. Thans trachtte hij een onverschillig gezicht te zetten, maar dat ging hem bijster slecht af. Met zulke en dergelijke plagerijen trachtte de stuurman den jongen Hendrik het leven aan boord zuur te maken. Hendrik voelde dat diep, en barste meermalen in bittere tranen uit, als hij alleen was, of stil in zijn kooi lag. Doch gelukkig kende hij, gelijk we weten, den eenigen troost, ook in aardse noodden en elende, al was het dan ook nog slechts bij aanvang. En dat kwam hem nu wonderwel te stade. Hij kon bidden om verlossing uit den druk en van de boosheid der matrozen, ook om geduld en lijdsaamheid. Daarbij, zoo bedacht hij, was hij toch niet bij toeval op de „Zeemeeuw” beland. Evenmin

voorzeker was het een toeval, dat kapitein Klaver verhinderd was de reis mee te maken en voor zijn jongen vriend te zorgen. Er zoo, in vast vertrouwen op des Heeren leiding, mocht Hendrik ook alles in des Heeren hand stellen. Wellicht, zoo dacht hij, vind ik in dat verre land nog een bestaan. De zee trekt mij toch niet aan, en de veldarbeid evenmin.

Krachtig kwamen hem de woorden voor den geest uit Psalm 121:

De Heer zal u steeds gadeslaan,
Opdat Hij in gevaar
Uw ziel voor ramp bewaar;
De Heer, 't zij ge in of uit moogt gaan,
En waar ge u heen moogt spoeden,
Zal eeuwig u behoeden.

En zij waren hem tot grooten troost en bevestiging.

Toen de avond viel en het dagwerk was afgelopen ging Hendrik zijn vriend den kok nog eens oproepen, die hem allereerst over de portretten de noodige inlichtingen gaf, die wij al vermeld hebben. Toen hij geëindigd had, begon Hendrik zijn wedervaren van dien dag te vertellen. De kok zeide er niet veel op; ook hij wist wel wie de stuurman was, al wachte hij zich er veel over te praten.

„Nu moet ik u nog wat vertellen,” zei Hendrik. „U weet dat een der portretten den heer van Bergen voorstelt.”

„Je bedoelt den reeder van ons schip, niet waar?”

„Juist. Nu die mijnheer is mijn oom. Hij heet nu als mijn moeder.”

„Ja maar,” zei de kok, „dat is nog geen bewijs. Daarbij is van Bergen een naam, den men ook al eens hoort. Kun je ook je vergissen?”

„Nee, want ik herkende het gezicht dadelijk uit het portret dat thuis bij ons hing. Bovendien heb ik meer dan eens door vader of moeder over onzen oom van Bergen hooren spreken. Maar als kind stel je in zulke dingen geen belang.”

„O, dat verandert. Het is, duikt me, een aangename verrassing voor je. Je zult er wel niet aan gedacht hebben, dat zoo iets nog uit je reis zou voortkomen.”

„Nee, waarlijk niet,” zei Hendrik, „als ten minste mijn oom, dien ik mij zeker voorstel op te gaan zoeken, ook op mij en mijn gezelschap gesteld is. Van het zeelven heb ik althans al lang genoeg. Misschien word ik daarginds aan werk geholpen.”

De kok zag Hendrik een oogenblik schalk aan en zei toen:

„Ja daar is kans op als men een rijken oom heeft. En rijk is mijnheer van Bergen en gul ook, zoals ik weet van onzen stuurman. Wie weet waar deze reis, die je nu zoo naar vindt, nog goed voor is. En dan, nietwaar, 't is als in den Bijbel staat, dat er geen ding geschiedt buiten Gods bestel. Maar de stuurman en nog anderen zullen in de West wel eens naar opkijken, als ze zien hoe het tusschen jou en mijnheer van Bergen staat. Of het hun erg bevalen zal is een andere vraag.”

Hendrik vond het wijselijk beter althans nu op de vraag geen antwoord te geven. Het had trouwens geen haast. Zoo nam hij dan afscheid en ging ter ruste blijder van hart dan hij in land was geweest.

Want zijn bezoek bij den kok had een dubbel doel gehad. Vooreerst hem te vertellen wat hij zoo pas meedeelden. Maar daarachter lag nog iets anders.

Hendrik Crul was een jongen met een zachtmoedigen, stillen geest. Maar daarbij berast hij ook zekere slinheid, die hem al vaak te sta was gekomen.

Hij wist dat de kok niet alleen allerlei nieuwtjes aan boord vernam, maar die ook gaarne trouw weergaf. Ten deele daarom was hij zulk een gezocht man.

Nu rekende Hendrik zoo:

Er is alle kans dat de kok, nu hij door de stuurman zoo veel heersvernamen, dezen op zijn beurt een genoeg doet, door ook wat over de zaak, en iets zeer gewichtig, te vertellen.

Zoo moest het wel loopen en dat was juist wat hij bedoelde, en zulks om goede redenen.

Of Hendrik Crul op school een goede rekenaar was geweest, durf ik niet zeggen. Zeker is dat ditmaal zijn berekening schitterend uitkwam.

Want de kok, gelijk de meeste oppervlakkige menschen, behoorde tot denulken, die als zij iets vernomen hebben, dat niet voor zich kunnen houden. Een geheim te bewaren, is hun onmogelijk, ja, vaak vertellen ze nog meer dan zij gehoord hebben. Zoo was het dan zeer begrijpelijk, dat de kok de eerste gunstige gelegenheid de beste aanpak om even met den stuurman te praten. Hij wilde dezen als het ware de mededeelingen terug betalen die de stuurman hem gedaan had over mijnheer van Bergen.

De stuurman luisterde al spoedig met groote aandacht. Want van Bergen was iemand met wien hij vaak te doen had. Toen 't verhaal geëindigd was, sprak hij:

„Het komt alles heel mooi uit. Wie had ooit gedacht dat die suifer van een jongen zulke goede familie had. Maar 't is goed dat ik het weet.”

BRIEFWISSELING.

P.P. Zoodra mogelijk hopen we uw vraag te beantwoorden. Het geldt hier echter minder een fecst dan wel een gedenktag, raadselachtig van oorsprong.

Verder wordt aan N.N. gemeld, dat vragen zonder naam ingezonden niet worden beant-

woord. Die naam behoeft alleen bij de redactie bekend te zijn, en wordt dan niet verder genoemd.
HOOGENBIK.

Buitenland.

Engeland. De Citykerken.

In de Londensche City of de oude stad zullen erlang achttien kerkgebouwen voor afbraak verkocht worden. Deze verkoop wordt noodzakelijk genoemd om den berooiden geldlijken toestand der Anglicaansche kerk in Londen te verbeteren. Men berekent dat hierdoor een vier ton gouds zullen bespaard worden, terwijl aan kapitaal bijna twintig miljoen gouds zal verkregen worden. Van deze kerkgebouwen zijn er vier niet meer in gebruik, terwijl de overige slecht worden bezocht. Het is gebeurd dat er in alle veertien samen des Zondagsavonds slechts een 300 personen werden aangetroffen.

Natuurlijk zijn er die tegen dit plan opkomen. Men moet wel erkennen dat de kerkgebouwen in de City eigenlijk overbodig zijn geworden, maar om de schoonheid en de historische waarde dezer monumenten wil men ze behouden. Zelfs de vele miljoenen, zullen geen verhoging zijn voor het verlies aan schoonheid, dat door de moderne kunat niet kan vergoed worden,” schreef de *Daily News*.

Van lieverde hield de City of de oude stad Londen op menschen te huisvesten. Het werd alles kantoor, magazijn. Slechts enkele concierges houden er gedurig verblijf. De vroegere bewoners trokken naar de nieuwe stadswijken. Maar de kerken bleven staan en door de gewijde toestanden trekken zij schier geen bezoekers meer. De gebouwen staan zoo goed als doelloos, als men het kunstbelang buiten rekening laat. Men berekent dat een vierde deel van de Londensche bevolking nog de kerk bezoekt — zoo was het althans kort vóór den oorlog — en dit kerkgaand publiek wordt niet gediend met kerkgebouwen die ver verwijderd zijn van hun woonplaats. Wij denken dan ook dat de kerkgebouwen in de City wel onder den hamer zullen komen.

Ook op de jongste Wesleyaansche Conferentie te Hull bleek dat ook de Methodististen in Londen met dezelfde moeilijkheden hebben te kampen als de Anglicanen. Vroeger bloeiende kerken werden verlaten. Dikwijls kregen de kerkgebouwen hooge handelswaarde en werden daarvan verkocht. Soms was dit wel gerechtvaardigd, maar ook kwam het voor dat er nog menschen overbleven die geen kerkgebouw meer hadden om in naam te komen. Voor zulken moet iets gedaan worden en daarom is het denkbeeld geopperd dat verschillende kerken daartoe zullen samenwerken.

Wat de ongunstige financiële positie van de Anglicaansche kerk betreft — niettegenstaande de geldsommen die zij uit de Staatsfondsen ontvingt, is de Anglicaansche kerk arm — opperde Lord Selborne de gedachte dat elk lid van die kerk een stuiver per dag geven zou voor het werk Gods. Daaruit zou een inkomst van zestig miljoen gouds voortvloeien. Nu beschikt zij slechts over een vijfde van die som, welke van Staatswege verstrekt wordt. Ook in Engeland blijkt dat het trekken van gelden uit de Staatskas, de overvaardigheid der gemeente niet opwekt maar bijna doet ophouden.

N.-Amerika. Actie tegen Prof. Janssen.

Aan het persverslag van de jongste Synode der Chr.-Gerf. Kerk van N.-Amerika omtrenten wij het volgende:

Uitlatingen van studenten en antwoorden van candidaten op classische examens hadden in meer of min breedte kring meer of min ongerustheid doen rijzen omtrent het karakter van het onderwijs van Prof. Janssen. De professoren Ten Hoor, Heyns, Berkhof en Volbeda richtten toen verleden jaar tot het Curatorium een verzoek om een onderzoek in te stellen of er grond is voor ongerustheid ten dezen. De behandeling dezer zaak door het Curatorium gaf deze professoren geen bevrediging. Dit jaar wendden ze zich toen opnieuw tot het Curatorium met het verzoek deze zaak te willen onderzoeken. De uitslag van dit onderzoek werd gepubliceerd in een kort verslag van de handelingen van het Curatorium in *De Wachter* van 23 Juni. Het gedeelte van het verslag op deze zaak betreffende hebbende luidde als volgt:

Het Curatorium heeft de zaak grondig onderzocht en besloot eenpariglijk het volgende in het verslag op te nemen:

1. Dat het Curatorium voldaan is met de verklaring van Dr. Janssen betreffende zijne opvatting der Inspiratie der H. Schrift.
2. Dat het Curatorium vertrouwt dat door broederlijke samenspreking, al de bezwaren der hoogleraren zullen wegvallen.
3. Dat Dr. Janssen zich bijzondere om alles te vermijden was in zijn onderwijs aanleiding zou kunnen geven tot misvatting en zich zoo duidelijk uitspreke dat misvatting onmogelijk is.

Doch ook door deze uitspraak van het Curatorium gevoelden de vier professoren zich nog niet gerustgesteld. Dit moogt eenigzins vreemd schijnen, en eischt daarom eenige nadere toelichting. Alles komt hier aan op een juist verstaan van de betekenissen van dit besluit der Curatoren. Men ziet direct dat hoofdzak in dit besluit der Curatoren is wat gezegd wordt in het eerste punt betreffende Prof. Janssen's verklaring aangaande zijne opvatting van de inspi-

ratie der H. Schrift. Tegen Dr. Janssen's definitie der inspiratie hadden de professoren evenmin bezwaar als de Curatoren. Maar voor hen was het nog een vraag gebleven of het onderwijs van Dr. Janssen, meer bepaald zijn verklaringen van sommige gedeelten van het Oude Testament, en zijn opvatting omtrent den oorsprong der Pentateuch en van het karakter van het Hooglied, wel te rijmen waren met zijn definitie der inspiratie. Over deze vraag is toen gehandeld. Eerst hebben toen de vier professoren gelegenheid gekregen hunne bezwaren nader uiteen te zetten en te adstrueren. Daarop gaf Prof. Janssen een nadere verklaring van zijn gevoelen over de gewraakte punten. Toen heeft de Synode de kwestie in bespreking genomen. Uitslag van alles was ten slotte dat de Synode conclusie a in het rapport van de Commissie van praedicties inhoudende „dat de vier professoren eerst met Dr. Janssen hadden moeten spreken” verwierp; doch de volgende conclusies over nam:

a. Dat Dr. Janssen zeer beaamt zich stelt op het standpunt van de woordelijke inspiratie der H. Schrift, en haar absoluut gezag voor geloof en leven.

Op de vraag van den President der Synode aan Dr. Janssen gericht of hij het standpunt genoemd in punt a aanvaardt, antwoordde deze: „Van ganser harte”.

c. Dat het der Synode niet gebleken is dat Dr. Janssen iets leert dat onovereenbaar is met de woordelijke inspiratie der H. Schrift, en haar absoluut gezag voor geloof en leven.

d. Dat het der Synode echter voorkomt dat Dr. Janssen in de verklaring der H. Schrift somtijds te zeer nadruk op den menschelijken factor en op de natuurlijke middelen geleid heeft, zoodat daardoor voor het besef van sommige studenten de bijzondere Goddelijke factor niet tot zijn recht kwam.

Op de vraag van den President, in naam der Synode, aan Prof. Janssen gericht, of hij wilde beloven voortaan zich te beijveren te vermijden wat aanleiding zou kunnen geven tot misverstand, en zich zoo duidelijk uit te spreken in zijn onderwijs dat misvatting zooveel mogelijk zou zijn buiten gesloten, antwoordde hij bevestigend. „Laat ons hopen dat hiermede deze zaak voor goed van de baan is. Wij brengen bij deze gaarne hulde aan het kloek en volhardend optreden van de Professoren Ten Hoor, Heyns, Berkhof en Volbeda.”

Palestina. Hooge verwachtingen.

De benoeming van den Jood Sir Herbert Samuel tot High-Commissioner van het Joodsche land heeft in sommige Engelsche kringen hooge verwachtingen gewekt. Er werd zelfs al geschreven van „een hersteld Israel in miniature”. Waarop deze verwachting gegrond is? De Engelsche regering bezoemt een Jood tot Gouverneur. En er zijn onderscheidene Joodsche koloniën, die zich beijveren om de hulpbronnen van het land tot ontwikkeling te brengen. En voorts, toen de nieuwe Gouverneur met zijn staf onlangs te Jerusalem de Synagoge bezocht, had de stad een feestelijk aanzien. Bij die gelegenheid werd Deut. 3:33 tot 7:11 gelezen, waarin de laatste vermaningen van Mozes vervat zijn. Uir de Prophetische boeken was aan de orde Jesaja 40:1-26, waarom die Sabbath als „Nacht'mis” of „Troost” wordt aangeduid. Het deel van de Pirke Aboth (redeleer der vaderen) was de derde, waarin enkele van de voornaamste uitspraken van Rabbi Akiba gegeven worden. Het werd opgemerkt, dat op geen Sabbath van het geheele jaar de gedeelten van de Wet en de Propheten zoo saamstemmen om den Israëlitischen geest hooge en diepe gedachten te geven, als op dezen. Ook viel het op dat de woorden „Troost, troost mijn volk, zal ulieder God zeggen” door den High Commissioner voorgelezen, met een wonderlijke eigenaardigheid en kracht na de gebeurtenissen van de laatste jaren werden uitgesproken.

Dit is alles zeer sympathiek. Doch als men leest wat Mr. Israel de Haan in het *Handelsblad* over den toestand in Palestina ten beste geeft, moet men tot de conclusie komen, dat Sir Herbert Samuel vraagstukken heeft op te lossen, die schier onoplosbaar zijn, al heeft de High Commissioner op treffende wijze het schoone troost-hoofdstuk uit Jesaja voorgelezen.

De voornaamste hindernis om Palestina tot een werkelijke Joodsch land te maken, zijn de Arabieren die het bewonen en bezitten. Zij zullen voor de Joden uit het oork voor hen heilige land, niet vrijwillig wijken. De Engelsen willen den Joden het land wel geven, maar zij kunnen om der wille van de vele miljoenen Mahomedaanse onderdanen die Arabieren niet met geweld verdrijven. Zij hebben in den oorlog de Arabieren tegen de Turken geholpen. En als het plan verwezenlijkt wordt om een groot Arabisch-Mahomedaanisch rijk te stichten onder een Arabier tot koning, wordt een Joodsche nationale staat bijna onmogelijk. Toen de Entente-machten Palestina in huf macht gekregen hadden, meenden de Zionisten, dat aanstonds honderdduizenden Joden naar Palestina zouden gaan. Maar voor deze het land kunnen bezetten, moeten zij het bezitten. Maar noch de daar geborene Arabieren, noch de christelijke gemeenschappen die in Palestina bezittingen hebben, zullen hunne rechten op den bodem prijsgeven. En wanneer al de grond in Joodsche handen kwam, zou dan het land een talrijke bevolking kunnen voeden? En waar moeten de 300.000.000 vandaan komen die